

**George Trohani**

**Nicolae Trohani**

**Aghiotantul  
lui Eugen Cristescu**

**MĂRTURII DIN VREMURI  
DE PACE ȘI DE RĂZBOI  
(1936-1945)**

**editura**

**Miidecărți**

**Bragadiru - 2021**

## CUPRINS

|                                                         |          |
|---------------------------------------------------------|----------|
| <b>A. Ante bellum .....</b>                             | <b>7</b> |
| ÎN LOC DE INTRODUCERE.....                              | 7        |
| DE LA CONSECINȚE                                        |          |
| PENTRU A ÎNȚELEGE VIAȚA UNUI OM.....                    | 15       |
| SCURTĂ PREZENTARE A SERVICIULUI SPECIAL                 |          |
| DE INFORMAȚII (S.S.I.) .....                            | 32       |
| 1936. ÎN CĂUTAREA UNUI DRUM ÎN VIAȚĂ.....               | 35       |
| VIAȚA ÎN FAMILIE ȘI LA SERVICIU (1936 – 1937) .....     | 42       |
| 1937.....                                               | 49       |
| 1938.....                                               | 58       |
| „ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI” DESPRE ANII 1936 – 1941.....  | 73       |
| STRĂINII.....                                           | 78       |
| 1939 – însemnări zilnice .....                          | 99       |
| ULTIMUL AN DE „PACE” 26 IUNIE 1940 – 21 IUNIE 1941..... | 107      |
| 1940 – însemnări zilnice .....                          | 108      |
| 1941 – prima jumătate a anului.....                     | 118      |
| Ajun de război .....                                    | 120      |

|                                                           |            |
|-----------------------------------------------------------|------------|
| <b>B. RĂZBOIUL .....</b>                                  | <b>133</b> |
| ORGANIZAREA S.S.I.-ului .....                             | 136        |
| CENTRELE INFORMATIVE .....                                | 149        |
| PERIOADA DECEMBRIE 1941 – MARTIE 1944 .....               | 151        |
| MARTIE 1944 – 23 AUGUST 1944.....                         | 161        |
| <br><b>C. „LADA CRISTESCU” .....</b>                      | <b>164</b> |
| <br><b>D. NICOLAE TROHANI ȘI ORIGINEA SA GREACĂ .....</b> | <b>173</b> |
| <br><b>E. DIVERSE REFERIRI LA NICOLAE TROHANI .....</b>   | <b>186</b> |
| <br><b>F. EPILOG .....</b>                                | <b>199</b> |

## A. *Ante bellum*

### ÎN LOC DE INTRODUCERE

Ce reprezintă Serviciul de Securitate al unui Stat ?

Orice stat are un Serviciu Special pentru informații și contrainformații, prin care se apără, aflând din timp ce vor inamicii. Astfel statul nu va fi luat prin surprindere, pe nepregătite.

Desigur, obiectivele sunt diferite în timp de pace față de cele din starea de război.

Din antichitate astfel de Servicii erau bine consolidate, legiuite, acordându-li-se o importanță deosebită. În perioada antebelică Serviciul de Informații Român a primit cea mai concludentă denumire – „Siguranța Statului” apoi în epoca comunistă a devenit „Securitatea Statului”, într-un context totalitar, în care „serviciile de informații” au fost construite, eminentemente, ca structuri de represiune împotriva opoziției politice, ignorându-și menirea. Cel ce procura informații era denumit, în greacă, κατασκοπος (katascopos), iar pe latinește „explorator”; în Imperiul Otoman era „iscoală”, apoi în Occident a devenit „spion”, iar în comunism „informator”.

Total este ce, cum și când declari cele constatate. Securitatea, în termenii statului de drept, privește statul și nu ce face vecinul (ascultă Europa liberă, are relații cu persoane străine României etc). Asta și cereau ofițerii de Securitate de la informatori! Securitatea era un instrument al partidului unic, ofițerii erau „activiști de partid care lucrau într-un domeniu special” (chiar așa îi numea PCR-ul, așa își spuneau și ei), iar principalul ei scop era acela de a menține și consolida regimul partidului unic.

Sunt mulți care și în zilele noastre privesc cu oarecare suspiciune (reținere) pe cei ce lucrează în domeniul informațiilor. Aceasta deoarece în comunism, precum și în toate dictaturile, se apăra puterea politică și nu Omul.

Dacă, în vreme de pace – într-un stat democratic – lucrurile se rezumă la aspecte de ordin economic, politic și cultural, în vreme de război situația se schimbă diametral. Intră în joc strategia de apărare, care, bine coordonată poate duce la câștigarea războiului sau, în caz negativ, la pierderea lui.

Ce poate fi mai nobil decât apărarea țării tale?! Răspunsul la întrebare îndeamnă însă la o dispută filosofică cu adânci rădăcini politice<sup>1</sup>:

Fidelitatea față de autoritatea legală a statului ... iată o problemă mult vehiculată în ultimul timp .... dar încă ambiguă în concepție și mai ales în privința consecințelor.

Generalul Ioan Odobescu (1793-1857), tatăl bine-cunoscutului scriitor și istoric Alexandru Odobescu, după participarea sa – cu trupe de panduri olteni – în cadrul armatei ruse la campaniile din 1812 și 1828-1829, intră în milițiile pământene din Țara Românească și este numit adjutant al domnitorului Alexandru Ghica (1834-1842). Cadru de nădejde al armatei și în timpul lui Gheorghe Bibescu are misiunea, la izbucnirea Revoluției din 1848 ... să aresteze Guvernul Provizoriu ... și devine Ministru de Război. Dar este arestat, judecat și condamnat. Pus în libertate în urma intervenției unui reprezentant de seamă al Bisericii, care și ea era indecisă în privința opțiunilor, demisionează din armată, pleacă la Paris ... și este degradat. Pe baza sprijinului turcesc revine în țară ... și după înfrângerea Revoluției, pe 28 septembrie 1848 este numit ministru al Cultelor recăpătând demnitățile pierdute ....

Alături de el, printre alții, a fost și colonelul Ioan Solomon (1793-1865) care în 1821 a trecut de partea lui Tudor Vladimirescu, deși fusese trimis de stăpânire să-l aresteze. După 1828, când a luptat în armata rusă, intră în armata regulată din Țara Românească.

Mare parte dintre revoluționarii din 1848 sunt de partea lui Alexandru Ioan Cuza în 1859 ... dar mulți dintre ei contribuie la detronarea sa pe 11 februarie 1866 considerând că-și depășise atribuțiile în detrimentul interesului general. Printre puținii ce nu-l renegase era civilul Mihail Kogălniceanu ... dar care își va servi Țara și sub noua ei conducere.

La 23 mai / 4 iunie 1866 un grup de ofițeri înaintea noului domnitor Carol I o Petiție prin care solicită îndepărtarea din armată a ofițerilor ce au nesocotit

1 G. Trohani, *Câteva decorații străine acordate unui român ce și-a slujit țara. Discuții în jurul lor*, în „Cercetări Numismatice”, MNIR, XVI, 2010 (2014), p. 325-341.

Respect pentru oameni și cărți

disciplina militară, pătându-i astfel onoarea, cu ocazia detronării lui Cuza<sup>2</sup>. Petiția era iscălită de 148 de ofițeri – cam jumătate din cadrele garnizoanei București, în care erau aproape o treime din numărul total de 974 ofițeri ai armatei române. Iar în fruntea petiționarilor se afla generalul Ioan Emanoil Florescu (1819-1893), ginere al fostului domnitor Gheorghe Bibescu, om de încredere al lui Cuza Vodă, loial legilor țării și prin urmare și lui Carol I. Și nu trebuie uitat că în toamna lui 1848 mai redactase o Petiție, semnată cu alți 26 ofițeri ai Regimentului 1 București solicitând comandatului Constantin Cantacuzino și generalului rus Alexandru Duhamel pedepsirea ofițerilor ce se alăturaseră și sprijiniseră Revoluția .... Ministru al armatei în timpul lui Cuza, a fost apoi de mai multe ori ministru și chiar prim-ministru în timpul lui Carol I.

Un alt general bine cunoscut prin acțiunile sale a fost Alexandru Candiano-Popescu (1841-1901) care a luat parte la conspirația privind detronarea lui Cuza, proclamă Republica de la Ploiești în 1870, dat în judecată este achitat de jurați, luptă la Grivița în Războiul pentru Independență ... și devine adjutant al regelui Carol I în 1880 timp de 12 ani ...

În Primul Război Mondial oamenii de arme – cu doar câteva mici excepții catalogate drept trădători – rămân fideli țării și Regelui. Diversi oameni politici, în schimb, rămân în teritoriul ocupat de inamic formând categoria așa-numiților germanofili. Și doar unii dintre aceștia vor colabora cu autoritățile de ocupație având de suportat după război consecințele ...

În schimb militarii de etnie română din Transilvania, căzuți prizonieri la antantiști vor căuta să treacă, în majoritate, de partea vechiului regat.

Iar în Al Doilea Război Mondial, în afara comuniștilor ce activau în URSS, o parte din prizonieri se vor înrola în diviziile de voluntari „Tudor Vladimirescu” (15 octombrie 1943) și „Horia, Cloșca și Crișan” (1944) participând, însă, la lupte doar după 23 august 1944. Din punct de vedere legal acțiunea lor poate fi catalogată drept crimă de înaltă trădare, dar, după război, s-au bucurat de o deplină stimă și considerație din partea noului regim politic ... iar ceilalți doar după 45 de ani ...

Mulți oameni de bună credință au devenit membri ai PCR, dar nu neapărat din motive ideologice, pentru ca după decembrie 1989, unii să regrete, ba chiar să-și ardă carnetul de partid ... Iar din rândul celor ce nu au intrat în PCR, Securitatea și-a ales – prin șantaj și mai ales prin presiune – colaboratori mai mult sau mai

2 Gr. Chiriță, *Armata, detronarea lui Cuza Vodă și Carol de Hohenzollern*, II, în *Revista Istorică*, III, 1992, 11-12, p. 1130-1140.

puțin zeloși .... În fond, atât unii cât și alții își asigurau în acest fel bruma de libertate pentru ei și cei apropiați sau puteau avansa în ierarhia socială ...

Iar aceste situații nu sunt specifice doar Românului, ci Omului de pretutindeni din Lume. Conform spuselor Poetului – *Patriotismul, o frază de dâșșii inventată ....*

Prin urmare, omul/cetățeanul de rând ce trebuie să facă? Să se supună legilor și autorității legal constituite sau să acționeze după cum îl îndeamnă conștiința sau momentul? Răspunsul, astăzi, la început de mileniu III și de secol XXI pare a îndemna spre partea a doua a întrebării ... Dar asta nu este oare pe pragul dintre democrație și anarhie? așa cum de la sublim la ridicol nu este decât un pas ... Hitler și Mussolini au luat puterea pe cale democratică, comuniștii din URSS prin revoluție, iar cei din fostele țări socialiste prin sprijin extern ce acționa împotriva unui alt sprijin, de data asta mai mult intern, dar și extern, venit, însă, dintr-o altă direcție ...

Adevărul și Dreptatea, cuvinte ce în opinia publică, dar nu a dicționarilor, nu au forme de plural, dar nici o valoare absolută ... aceasta fiind una din prerogativele Dumnezeirii ... rămân incerte.

\*

Istoria Serviciului Român de Informații, ca o instituție aparte și de sine stătătoare, a apărut în dezbateră publică în special după anul 1990. Articolele și cărțile sunt relativ numeroase, dar izvoarele documentare sunt abia la începutul studierii aprofundate. Lucrări de bază, din noianul relativ bogat, sunt în special cele datorate istoricului Cristian Troncotă, *Eugen Cristescu asul serviciilor secrete românești – memorii, mărturii, documente. Memorii 1916 – 1944*, Editura „Roza Vânturilor”, București, 1994; idem, *Istoria serviciilor secrete românești. De la Cuza la Ceaușescu*, Editura Ion Cristoiu, București, 1999; Sorin Aparaschivei, Florin-Badea Pintilie, *Din istoria oficială a contraspionajului românesc. Perioada 1918-1945*, Editura Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”, București, 2018; precum și teza de doctorat a lui Alexandru Iordache, *Arma informației: „Soldat cu arma la picior”*, Editura „Cetatea de Scaun”, Târgoviște, 2019.

Fără a face abstracție și de alte lucrări, în cele de față, ghidându-ne după ele, dorim a prezenta, pe baza documentelor din dosarele ce ne-au fost accesibile până în prezent și studiate la CNSAS, activitatea unuia – zicem noi – dintre oamenii de bază ai S.S.I.-ului în anii 1936 – 1945. Este vorba despre Nicolae Trohani.

O primă prezentare a sa am făcut-o în volumul, pe care acum îl putem numi „I” (primul), apărut în 2019/2020 la Editura Miilecărți – Nicolae Trohani, *aghiotantul lui Eugen Cristescu. Însemnări de război*. Dar, dacă prezentarea în respectivul

Respect pentru oameni și cărți

volum s-a făcut pe baza însemnărilor zilnice ale lui NT (Nicolae Trohani) și ale soacrei sale (Irma Eremie, mama Lilianei Eremie-Trohani, soția lui NT) precum și a corespondenței – peste 100 de scrisori – purtate de membrii familiei în perioada 1941-1944, în volumul de față dosarele de la CNSAS constituie principalul izvor documentar. Am adăugat pasaje din însemnările zilnice ale lui NT și documente din arhivele ruse, puse la dispoziție de către Arhivele Centrale ale Serviciului Federal de Securitate a Rusiei, la solicitarea noastră (a se vedea ceva mai jos), instituție căreia ținem a-i mulțumi și pe această cale.

De aceea, dacă în primul volum predomină preocupările intelectuale și sentimentale ale unor oameni ce se iubesc și se respectă, ale unor oameni ce doreau a rămâne Oameni în plin război, cu puține referiri la activitatea militară și politică, în acest al doilea volum faptele nu mai sunt prezentate strict cronologic, ele sunt descrise pe zile, pe perioade mari de timp și pe probleme.

Îi mulțumesc Doamnei mele, Georgeta Trohani, pentru liniștea de care am beneficiat. De asemenea mulțumiri pentru ajutorul dat la redactarea prezentului volum, pentru corecturile făcute, precum și pentru pertinentele observații și sugestii, ba chiar și rânduri de text scrise, Doamnei Anca Ianoli-Mitrofan, fiica lui NT și Sora mea. Și, nu în ultimul rând, mulțumiri nepoților Oana și Mihai Demetriade, cercetători la CNSAS, instituție care ne-a pus la dispoziție toate materialele de arhivă pe care le deține – documente de urmărire, procese-verbale de interogatoriu, declarații și documente din anchete – pe baza cărora am căutat să reconstituim o parte a Adevărului istoric în ceea ce privește viața Părintelui nostru, Nicolae Gh. Trohani.

O „poveste” scrisă cu gândul la nepoți și strănepoți ... în vreme de pandemie. „La cei de față și viitori, sănătate”.

## DE LA CONSECINȚE PENTRU A ÎNȚELEGE VIAȚA UNUI OM

În viață fiecare reușim într-un anume fel. Unii prin abilități, alții prin forță, dar foarte puțini prin puterea minții. Țara are nevoie de fiecare pentru a se dezvolta și a îmbunătăți traiul poporului său. Fiecare își aduce partea lui de contribuție. Puterea minții va fi îndreptată spre cercetare. Poate fi o cercetare în domeniul științelor, dar și spre cunoașterea intențiilor altora. Cucerirea accelerată a informațiilor, a reflecțiilor și a descoperirilor ne permite o vedere mai exactă a situațiilor care ne înconjoară, a forțelor teribile ale omului, totodată puternic și fragil!

În timpul războiului se creează o anumită stare de spirit, dar important este „să regăsim speranțele și bucuriile simple care fac ca viața să merite a fi trăită” (Winston Churchill, septembrie 1946).

Din când în când se ivesc pe fața pământului oameni distinși, care se remarcă prin virtutea lor și ale căror însușiri alese strălucesc aidoma „acelor stele neobișnuite, despre care nu știm cum s-au ivit și cu atât mai puțin ce se întâmplă cu ele după ce au dispărut” (Jean de La Bruyère, „*Caracterele*”).

Există necazuri îngrozitoare și nenorociri cutremurătoare, la care nici nu îndrăznești să te gândești. Dacă se întâmplă să cadă pe capul tău, omul găsește în sine energii pe care nu le bănuia, se îndârjește împotriva vitregiei destinului și reușește să depășească momentul.

Este cazul Tatălui nostru, Nicolae Trohani, care în timpul celui de Al Doilea Război Mondial, în cadrul Serviciului Special de Informații a lucrat în Eșalonul Operativ al Agenturii Frontului de Est, iar în toamna anului 1944 și iarna 1945 a redactat un „buletin politic informativ” zilnic și un compendiu lunar (Sinteza) cuprinzând informații politice și militare.

Mintea lui sănătoasă a scos la lumină datoria, obligația sa de a-și face datoria, iar în ciuda primejdiei a avut curajul de a merge înainte.

Sfârșitul războiului. Încep anchetele, interogatoriile și declarațiile față de diferite organe ale statului, acaparate de Partidul Comunist, cu sprijin din URSS. În ziua de 20 martie 1945, ziua lui de naștere, are loc prima arestare. Întrebarea se pune: Câți ani ai tinere? Și răspunsul a fost 33 de ani! Aceași vârstă cu a Mântuitorului, care și-a dus crucea în spate pe Muntele Golgotei. Fiecare, de la Hristos încoace, ducem câte o cruce în spate. Dar, de ce, atunci când ai dorit să faci ceva folositor țării tale (iar eforturile ți-au fost recunoscute și apreciate), un alt regim vine și te condamnă?

Al. Vlahuță, fost soldat – luptător în Primul Război Mondial în poezia „Melancolie” dă o explicație :

„Pleacă-te, suflet zdrobit durerilor de – aici – nainte !

Bunele visuri s-au dus, ș-atâta e tot ce-mi rămâne :

Silă de ziua de azi și teamă de ziua de mâine.”

Debutul în cunoașterea și înțelegerea situației în care se afla NT în perioada antebelică îl direcționăm către anchetele întocmite în arestul MAI, după 1945. Începem cu un „Proces-verbal de interogator” întocmit în arestul MAI din București, în ziua de 24 aprilie 1957, pe un formular tipizat completat de mână de către anchetator. Era o zi de miercuri, a patra zi după Paștele ortodox al anului 1957<sup>1</sup>.

„Interogatoriul a început la ora 13 și 30 minute” și „s’a terminat la ora 22” ... deci 8 ore și jumătate ... Toate transcrierile le facem cu ortografia timpului și a „scribului”, în paranteze consemnând forma corectă. A nu se pierde din vedere că NT, la interogatoriile din 1957 se afla după 7 ani de prizonierat în U.R.S.S. și aproape 2 ani în R.P.R., nefiind la curent cu reformele gramaticale de după 1953<sup>2</sup> sau cu situația social-politică și economică din România. Iar „scribul” nu știm câtă școală avea.

*„Eu, Lt.Maj. Cosma Emil am interogat în calitate de anchetator penal de securitate arestatul 1. TROHANI / 2. NICOLAE*

*3. Anul, luna și ziua nașterii 1912, Martie, 20*

*4. Locul nașterii Brăila*

*5. Cetățenia română*

1 Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (în continuare se va cita ACNSAS), fond Rețea, dosar nr. 453969, vol. 1, ff 15-19.

2 V. Draica și D. Draica, *60 de ani de la ultima reformă ortografică în limba română (1953 – 2013)*, în „Revista Limba Română”, Chișinău, 23, 2013, 1-4.

Respect pentru oameni și cărți

6. Naționalitatea *română*
7. Apartenența politică *neîncadrat*
8. Studii *Licențiat în drept. 1933.-*
9. Profesia *funcționar S.S.I. – avocat*
10. Ultimul loc de muncă și funcția *Baroul ILFOV – avocat*
11. Ultimul domiciliu *Calea Victoriei 128 A – București.-*
12. Situația familială *căsătorit cu Liliana de 47 ani. Gheorghe de 14 ani, Anca de 12 ani copii.*
13. Origin(e)a socială *Tatăl Gheorghe decedat în 1934. Mama Antigona. Nu au posedat avere.-*
14. Activitatea politică până în 1947 *Nu a fost înscris în nici un partid politic. A participat la alegeri pînă în 1937.*
15. Decorații, distincții și premii guvernamentale *„Coroana” și „St(e) aua Romîniei”, „Scutul Crimeii” și Medalia de serv” (serviciu credincios) (germane) = înainte de 1947.*
16. În ce armată a făcut serviciu .... *armata romînă.-*
17. Dacă a fost prizonier *Nu*
18. Dacă a fost în străinătate (....) *1937 – Paris, 1938 – Belgrad, 1944 – Varșovia, Breslau<sup>3</sup>, Viena; URSS.-*
19. Dacă a participat în bande (....) *Nu*
20. Dacă a fost judecat (....) *Judecat de Tribunalul Militar Sovietic – Constanța (1948) pentru spionaj. Pedepsă: 25 ani muncă în lagăr.-”*

Explicația „Interogatoriului” astăzi pare simplă. În ziua de **10 iunie 1948**, NT a fost ridicat de acasă, de către autoritățile de ocupație sovietice din România, dus la Constanța și supus unui prim „interogatoriu”.

Arhivele Centrale ale Serviciului Federal de Securitate a Rusiei, prin adresa 10/A/T-4336 din data de 29.09.2017, la solicitarea noastră, ne răspund că în cadrul depozitelor lor se păstrează dosarul de anchetă al deținutului Trohani Nicolai Gheorghievici.

Primul document este un proces-verbal de interogatoriu din iulie 1948, din care aflăm cum a devenit NT funcționar în S.S.I.: „PROTOCOLUL INTEROGATORIULUI din 21-29 iulie 1948.

<sup>3</sup> Breslau = Wrocław, azi în Polonia.